Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14 058

Gemeente Leeuwarden

Signed By: Buma, Sybrand <sybrand.buma@leeuwarden.nl>
06/04/2021 07:00:50 CEST
ID: e43a9c8d-cdce-4072-a83d-dbaf40498d97
Auth: Scribble

Signed By: de Jong de, Eelke <eelke.dejong@leeuwarden.nl>
01/04/2021 12:27:51 CEST
ID: e43a9c8d-cdce-4072-a83d-dbaf40498d97
Auth: Scribble

Raadsvoorstel
Aanpak coronacrisis: besteding compensatiepakketten, noodfonds en sociaaleconomische impulsen
Zaaknummer: Z232911-2021

Aan de gemeenteraad.

Met dit voorstel ontvangt u een beschrijving van de wijze waarop de gemeente Leeuwarden in 2021 haar bijdrage wil leveren aan de bestrijding van de coronacrisis. Daarbij gaan we eerst in op de rol en positie die de gemeente Leeuwarden inneemt in het gevraagde samenspel om de crisis te lijf te gaan. Die rol bepaalt wat we kunnen doen.

Eerder hebben we u via informerende brieven (zgn. Coronabrieven) op de hoogte gehouden van de stand van zaken, ontwikkelingen en de wijze waarop de gemeente Leeuwarden omgaat met de crisis.

Covid-19 heeft Nederland, Fryslân en Leeuwarden hard geraakt. Door de “intelligente” (maart), “gedeeltelijke” (oktober) en “volledige” (december) lockdown moeten we ons aanpassen aan nieuwe omstandigheden. Het heeft grote economische effecten, maar ook sociale effecten. Het sluiten van winkels, horeca, scholen voor het beperken van ontmoetingen heeft mensen in hun welzijn geraakt. Deze crisis laat zijn sporen na in onze samenleving.

Hoewel de impact van het virus en de maatregelen ter beperking van de verspreiding ervan in sociaal opzicht lastig vast te stellen is, zien we wel dat er op onderdelen aandacht vanuit de gemeente nodig is om deze effecten in beeld te krijgen en daar eventueel op te handelen.

De kans dat de coronacrisis leidt tot een aantal blijvende effecten is groot. Tegelijkertijd zorgen die maatregelen ook voor ander gedrag en acceptatie van nieuwe werkwijzen, waardoor deze crisis vreemd genoeg ook veel kansen biedt. Zo is thuiswerken de norm en is Friesland meer dan ooit in trek bij woningzoekenden uit de randstad.

We zitten wat dat betreft op een kantelpunt. We zijn als collectief van overheden in 2020 vooral bezig geweest om de acute nood te pareren als gevolg van het virus of de maatregelen om het virus in te perken. Maar we zien dat we nu moeten anticiperen en meebewegen op de meer blijvende effecten van het virus en veranderde gedragspatronen (zgn. gamechangers). Dat vraagt van de gemeente nu ook een meerledige inzet in 2021, te weten: het blijven tackelen van noodsituaties door de verspreiding van het virus en tegelijkertijd meer beleidsmatig meebewegen en anticiperen (gepaard met eventuele investeringen) op blijvende effecten als gevolg van deze gedragsveranderingen.

A. INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN: VEERKRACHT AANBOREN

Met een crisis van deze omvang worden we als overheid – landelijk, maar zeker lokaal – meteen weer met de neus op de feiten gedrukt dat onze invloed niet allesomvattend is. De coronacrisis heeft zich het afgelopen jaar zodanig ontwikkeld en heeft ons nu al zo lang klem gezet, dat we beseffen dat we niet in staat zullen zijn om alle nadelige gevolgen van de crisis te keren. Omdat onze middelen beperkt zijn en moeten worden aangewend voor specifieke wettelijke taken, vraagt onze gemeentelijke inzet keuzes.

Landelijk komt de overheid ook tot dat besef. Er zijn veel maatregelen en regelingen op landelijk niveau getroffen om bedrijven en ondernemers overeind te houden. Dat ging gepaard met miljardenuitgaven, maar daar lijken de grenzen in zicht te komen. We zien dat verschillende van die compensatie-regelingen de afgelopen maanden strakker zijn geworden.

Leeuwarden heeft in het verleden laten zien dat we als gemeente en als samenleving over veel veerkracht beschikken. Leeuwarden heeft de afgelopen vijftien jaar forse stappen gezet van een stedelijke gemeente met een zwak sociaaleconomisch profiel naar een gemeente met een stad en vele dorpen, waarvoor in Nederland veel waardering bestaat in verband met de effectieve aanpak van sociaaleconomische problematiek, de kennis over en het onderzoek naar water en dairy, en waarnaar in Nederland en Europa gekeken wordt als één van de succesvolste European Capitals of Culture. Uiteraard was dat in een context waarbij de samenleving niet beperkt werd in samenkomsten en economische acitviteiten.

Leeuwarden heeft die veerkracht echter wel hard nodig om de gevolgen van Covid-19, en de daarvoor door het Rijk getroffen virusmaatregelen, te boven te komen en vanuit een stabiele basis door te groeien. Daarvoor is het van groot belang om samen op te trekken: overheid, ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties en bewoners. Juist in een tijd als deze bouwen we op het motto van ons collegeprogramma: “De kracht van samen”.

Kernbegrip in de wijze waarop we onze keuzes maken, is *veerkracht aanboren*. De mate waarin sectoren, ondernemers en inwoners in staat zelf met hun eigen veerkracht er weer bovenop te komen, is bepalend geweest voor de wijze waarop we de in dit voorstel beschreven aanpak hebben vormgegeven. Dit betekent dat we voorstellen om de compensatie en steun met name in te zetten op de plekken waar deze veerkracht niet tot nauwelijks aanwezig is en op plekken waar uit maatschappelijk oogpunt het wel wenselijk is dat deze inwoners en ondernemers met onze steun hun veerkracht kunnen aanboren. Daarom stellen we ook voor om te investeren in het verbeteren van de situatie voor het collectief van ondernemers en hun ondernemersklimaat.

B. HET FINANCIEEL KADER

Vanaf de start van de coronacrisis, zijn de volgende middelen beschikbaar gekomen die ingezet kunnen worden voor het opvangen van de gevolgen van de coronacrisis in brede zin:

- De compensatiepakketten van het rijk. In totaal is € 14.971.000,- ontvangen van het rijk voor het opvangen van de kosten van de corona-

crisis. Hiervan is € 1.653.000,- met een begrotingswijziging besteed (sociale werkvoorziening € 984.000, kosten verkiezingen € 230.000,- en € 440.000,- derving parkeeropbrengsten). Er resteert dus € 13.318.000,- (zie bijlage bij dit voorstel voor een overzicht van de compensatie-pakketten).
- Bestaande begrotingsbudgetten die beschikbaar zijn voor het stimuleren van de economische ontwikkeling van de gemeente. Dit betreft met name de budgetten die bij de laatste MTR zijn vrijgemaakt van tweemaal € 500.000,- (voor de jaren 2021 en 2022).

Deze middelen onder de eerste stip dienen met de reserve budgetoverheveling bij de vaststelling van de jaarstukken 2020 formeel-technisch voor de jaarschijf 2021 beschikbaar te komen. Omwille van de urgentie stellen wij u voor vooruitlopend op de vaststelling van de jaarstukken 2020, waar via de reserve budgetoverheveling deze middelen voor de jaarschijf 2021 komen te gelden, nadere inhoudelijke bestemmingen te geven aan die middelen.

De twee hiervoor genoemde budgetten vormen het financieel kader voor dit voorstel. In de begroting 2021-2024 is ook nog een structurele stelpost opgenomen van € 1.000.000,- voor het ondersteunen van de financiële positie van de gemeente. Deze post is opgenomen om onvoorziene en onvermijdbare extra lasten als gevolg van de coronacrisis in 2021 en verder op te vangen. Het is daarmee dus geen budget voor het dekken van beleidsmaatregelen en moet daarom vooralsnog niet worden aangewend. Er zullen zich in de loop van 2021 zeker onvoorziene tegenvallers voordoen.

De schade als gevolg van de corona-crisis in 2020 wordt via het rekening-resultaat 2020 volledig ten laste gebracht van de Algemene Reserve. Schade uit dat jaar hoeft, gelet op de vermoedelijke hoogte van het rekeningresultaat 2020 en de ontwikkeling van de Algemene Reserve, hoogstwaarschijnlijk niet verrekend te worden met de stelpost Corona. De rekening 2020 wordt vrijwel zeker met een positief saldo afgesloten.

De compensatiemiddelen die van het rijk zijn ontvangen en waarvan nog € 13.318.000,- beschikbaar is, zijn vrij besteedbaar. Over de besteding hoeft geen verantwoording afgelegd te worden aan het Rijk. Maar de middelen zijn wel ontvangen op basis van herkenbare beleidsonderdelen of taakvelden. Het is ondoenlijk om voor elk van de beleidsonderdelen een ‘eigen’ schade- of compensatieregeling te maken, los van de vraag of het voor elk van de onderdelen nodig en wenselijk is. Er moet dus geclusterd worden en er moeten deelbudgetten voor aan te wijzen bestedingsdoelen worden vastgesteld.

Sommige bestedingen hebben vanuit het Rijk een meer dwingend karakter meegekregen dan anderen, te weten: de middelen voor de arbeidsmarktregio, de middelen voor verkiezingen en de middelen voor schuldhulpverlening. In dit voorstel is daar rekening mee gehouden.

C. DE LEEUWARDER AANPAK

Hieronder zetten we uiteen hoe bovenstaande gedachtegang concreet gestalte krijgt in een aantal activiteiten die we in 2021 starten. Daartoe worden u enkele voorstellen gedaan. Ook schetsen we erna welke besluiten het college heeft genomen of nog zal nemen als onderdeel van deze aanpak.

TER BESLUITVORMING AAN DE GEMEENTERAAD

I: Verkiezingen
Het kabinet stelt landelijk € 30 mln. beschikbaar om gemeenten te compenseren voor de extra kosten die zij moeten maken bij de Tweede Kamerverkiezing 2021 als gevolg van de corona-maatregelen. De extra kosten hangen onder meer samen met aanvullende kosten voor de inrichting van stemlokalen en voor het mogelijk moeten huren van alternatieve locaties, voor toegankelijkheid van die locaties en voor de aanvullende werkzaamheden die gemeenten moeten doen ter voorbereiding van de verkiezingen. We hebben de 2e tranche voor extra kosten ten behoeve van de Tweede Kamer verkiezingen ontvangen ter hoogte van € 158.000,-. Wij stellen voor het bedrag van € 158.000,- te bestemmen voor de extra kosten voor de verkiezingen.

II: Regionale noodsteunpakketten
Leeuwarden heeft als centrumgemeente van het Rijk enkele budgetten ontvangen die voor een regionaal, Fries, effect moeten zorgen. We hebben als centrumgemeente dus de verantwoordelijkheid gekregen om enkele maatregelen te treffen voor alle Friese gemeentes. Met onze partners in de regio werken we hard aan plannen om deze middelen te besteden. We hebben het voornemen om deze middelen, in totaal € 5,1 mln., binnen de bestaande door u vastgestelde kaders te besteden. Op het moment dat de plannen buiten deze kaders vallen, zullen wij met nadere voorstellen bij u komen. Voorgesteld wordt deze budgetten apart te bestemmen voor de regionale aanpak op het terrein van het versterken van de arbeidsmarktregio en het kunnen bieden van ondersteuning aan kwetsbaren waar we een regionale verantwoordelijkheid voor dragen.

**** Arbeidsmarktregio***
Vorig jaar mei heeft de VNG commissie PSI en de landelijke 'Werkkamer', waarin wethouder Douwstra beide zitting heeft, aangedrongen bij de regering op extra middelen om de effecten van de coronacrisis op de arbeidsmarkt te dempen.

In de kamerbrief van 30 november jl. heeft het Rijk uit de doeken gedaan hoe het de effecten van de coronacrisis op de arbeidsmarkt wil gaan dempen i.s.m. de arbeidsmarktregio's. Dit pakket heeft als doel om een sterke daling van de werkgelegenheid te voorkomen. De Friese arbeidsmarktregio, Fryslân Werkt!, heeft een regionaal herstelprogramma geschreven welke aansluit bij de landelijke, drie, pijlers;

1. Crisisdienstverlening,
2. Scholing,
3. Jeugdwerkloosheid & Baanafspraak Banen (BAB).

De gemeente Leeuwarden heeft als centrumgemeente (volgend uit de Wet SUWI) ter realisatie van deze doelstellingen middelen ontvangen voor de gehele arbeidsmarktregio. De gemeente Leeuwarden is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de via de compensatiepakketten toegekende middelen ter hoogte van € 2.100.000,-. Fryslân Werkt! zal de extra middelen gaan inzetten op basis van deze landelijke kaders weergegeven in het regionale

herstelplan. De uitwerking van de landelijke kaders met financiële onderbouwing worden voorgelegd aan het bestuur van Fryslân Werkt!, waarin alle partners zijn vertegenwoordigd. (FNV, CNV, VNO-NCW/MKB, de Provinsje Fryslân, de Friese gemeenten, de Friese onderwijsinstellingen en het UWV). Nadat daar overeenstemming is bereikt over de plannen, stellen wij als centrumgemeente de plannen formeel vast.

**** Zorg***

De meest kwetsbare groepen in Friesland worden geraakt door de gevolgen van corona. Spanningen in gezinnen en huishoudens kunnen flink oplopen. Kinderen zitten meer thuis. Partners worden vaker met elkaar geconfronteerd omdat ze vanuit huis moeten werken. En ouderen zijn afhankelijker geworden van hun sociaal netwerk. Hierdoor kan huiselijk geweld, kindermishandeling, partnergeweld en ouderenmishandeling toenemen. Ook voor dak- en thuislozen wordt als gevolg van corona duidelijk dat zij extra kwetsbaar zijn en er extra hulpverlening wordt gewenst.

In afstemming met de andere gemeenten in Friesland willen wij als centrumgemeente werken aan een brede aanpak om kwetsbare groepen te beschermen. Gezamenlijk met de andere gemeenten zullen we via het portefeuillehouders-overleg SDF voor 2021 een aantal maatregelen voorbereiden die gedekt kunnen worden uit de incidentele middelen van € 3 mln. die via de compensatiepakketten voor Maatschappelijke Opvang zijn ontvangen. Uiteindelijk zullen wij als centrumgemeente formeel de plannen hierover vaststellen.

III: Lokale noodsteunpakketten

Zoals gezegd, scherpt het Rijk de voorwaarden om in aanmerking te komen voor steunpakketten aan. Omdat sommige instellingen hun bedrijfsvoering niet kunnen aanpassen in het tempo van de verscherping van de steunpakketten van het Rijk, willen we enkele aanvullende steunmaatregelen met deze compensatiemiddelen in het leven roepen.

**** Cultuur***

In 2020 richtte de gemeentelijke steun zich op enkele instellingen, namelijk Neushoorn, stadsschouwburg De Harmonie en Film in Friesland. Wij zien nu dat er een nieuw steunpakket nodig is dat de hele culturele sector in meer of mindere mate ondersteunt. De Minister heeft in de brief van 16 november 2020 (“Uitwerking maatregelen tweede specifieke pakket voor de culturele en creatieve sector” met kenmerk 26089435) specifiek enkele middelen voor de culturele sector bestemd. Dit steunpakket is nodig om een sterke basis voor de sector te houden. Vanuit het totaal aan compensatiepakketten stellen we voor om, in overeenstemming met de wens van de Minister, € 2 mln. beschikbaar te stellen voor de culturele sector.

Het gaat om een steunpakket voor vooralsnog de eerste helft van 2021, waarmee banen en werkgelegenheid worden behouden, inwoners geïnspireerd kunnen blijven worden met kunst en cultuur en bezoekers weer verleid kunnen worden om naar Leeuwarden te komen. We zullen het budget verdelen in twee tranches, waarbij we de eerste tranche van € 1.3 mln. volgens onderstaande opsomming verdelen. De tweede tranche van € 700.000,- zullen we later in de tijd verdelen.

We onderscheiden de volgende doelen voor dit steunpakket:

1. *Stabiliteit van de infrastructuur*: zoveel mogelijk overeind houden van culturele organisaties en werkgelegenheid in de cultuursector van Leeuwarden. Vanuit dit budget willen we de instellingen en organisaties ondersteunen met een door corona aantoonbaar veroorzaakte schade via een nog door ons vast te stellen regeling.
   Bedrag: € 750.000,-
2. *Continuïteit voor makers*: mogelijk maken van kleine culturele producties/activiteiten met zoveel mogelijk publieksbereik, binnen de coronaregels, zodat makers aan de slag kunnen blijven. Wij zullen een regeling vaststellen om lokale creatieve en culturele makers te ondersteunen in het maken van nieuw werk.
   Bedrag: € 250.000,-
3. *Een breed bereik*: er is veel behoefte aan afleiding en inspiratie. Cultuur kan dit bieden. We ondersteunen ook kleinschalig cultureel aanbod en de amateurkunst. Voor de amateurkunst kiezen we voor maatwerkondersteuning per vereniging voor aantoonbaar geleden schade en ondersteuning in versterking van het bestaansrecht van de verenigingen.
   Bedrag: € 150.000,-
4. *Toekomstbestendige sector*: investeringen mogelijk maken ter voorbereiding op het nieuwe culturele seizoen (2021-2022) en verder. Ondersteuning bieden aan een wendbare en weerbare sector, waaronder ook creatieve broedplaatsen. Dit betreft een financiële bijdrage voor projecten die gericht zijn op een toekomstbestendige, weerbare en wendbare cultuursector. Daar waar mogelijk trekken we samen met de provincie Fryslân op.
   Bedrag: € 150.000,-

Indien u instemt met het beschikbaar stellen van deze middelen, zullen wij nadien enkele subsidieregelingen instellen, of het subsidieplafond van bestaande regelingen verhogen. Het culturele veld kan hier een beroep op doen, waaronder zelfstandige ondernemers.

**** Regeling noodfonds Corona 2021 gemeente Leeuwarden***

Onder het voorbehoud dat u als raad de noodzakelijke middelen beschikbaar stelt, roepen we een subsidieregeling in het leven voor de inrichting van een noodfonds. De vaststelling van subsidieregelingen is op grond van artikel 2 van de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Leeuwarden aan het college gedelegeerd.

Non-profitorganisaties op het gebied van sport, recreatie, en sociaal maatschappelijke organisaties en instellingen kunnen een beroep doen op de “Regeling noodfonds Corona 2021 gemeente Leeuwarden”. We willen hiermee voorkomen dat continuïteit- of liquiditeitsproblemen als gevolg van de corona-crisis leiden tot faillissement of beëindiging van activiteiten. Er kunnen bijvoorbeeld acute financiële problemen zijn ontstaan door het wegvallen van barinkomsten, kaartverkoop of sponsoring uit activiteiten. De subsidieregeling beoogt financiële tegemoetkomingen te verstrekken aan maatschappelijke instellingen die door de coronacrisis dusdanig zijn geraakt dat zij in hun continuïteit worden bedreigd. Hun kansen op overleven worden met deze compensatiepakketten sterk vergroot. Daarmee blijft een groot deel van de sociale basisinfrastructuur tijdens en na de crisis overeind. Dit is een aparte

subsidieregeling, los van de hiervoor genoemde regelingen en budgetten in het culturele veld.

Deze subsidies worden verleend op basis van solidariteit. De gemeente verwacht van organisaties dat zij alleen het hoognodige vragen. Er is nu een bedrag aan gemeenschapsgeld beschikbaar gesteld dat - na een integrale afweging - eerlijk verdeeld moet worden. Deze regeling is een vangnetregeling, waarbij instellingen eerst hun mogelijkheden bij andere regelingen moeten uitputten. Deze regeling is van tijdelijke aard, bedoeld voor de aanpak van acute probleemsituaties. Het gaat om maatwerk per aanvrager. Achteraf wordt om een lichte verantwoording gevraagd waaruit blijkt dat de aangevraagde subsidie daadwerkelijk nodig is geweest. Er is geen sprake van een gift. Aanvragen dienen uiterlijk 1 september 2021 ingediend te zijn.

Voor het instellen van deze regeling stellen we u voor om uit de compensatie-pakketten € 1 mln. beschikbaar te stellen. We bekijken in de zomer of de regeling is uitgeput, en of deze verlengd moet worden. Daarbij wordt ook betrokken of u nog een nader voorstel moet gedaan voor aanvullende middelen ter ondersteuning van deze maatschappelijke partijen.

IV: Intensiveren van bestaand beleid

Binnen de huidige door u vastgestelde kaders kunnen we onze bestaande aanpak intensiveren rondom re-integratie en schuldhulpverlening. U hoeft hiervoor geen nadere inhoudelijke kaders mee te geven. Wij stellen u voor om de ontvangen compensatiemiddelen voor deze doeleinden te bestemmen, waarmee bestaande doelstellingen en activiteiten kunnen worden uitgebreid en geïntensiveerd.

**** Lokaal re-integratiebeleid***

Na in 2018 een trendbreuk te hebben gerealiseerd, is dit na een lange periode van een dalend bestand in 2020 gekanteld. Ultimo 2020 staan we op bijna 5800 uitkeringen (5762). Dat vraagt actie van de gemeente. Hoewel het gebruik van de bijstand in 2020 met 1,5% (84 uitkeringen) is toegenomen en daarmee lager ligt dan het landelijke beeld van ruim 3% stijging in 2020, vraagt de crisis tijdig actie van de gemeente. Door de coronacrisis is onze dienstverlening op arbeidstoeleiding, handhaving en onderwijs afgeschaald of marginaal voort-gezet. Bovendien zijn medewerkers tijdelijk ingezet op de uitvoering van de door rijksoverheid ingezette maatregelen zoals bijvoorbeeld de TOZO. Dit betekent voor de komende tijd een forse inhaalslag om schade te beperken. Waar we ook rekening mee moeten houden is dat er vanwege onze geografische ligging en economische structuur een negatief economisch na-ijleffect te verwachten is. Daarnaast zal er instroom te verwachten zijn vanuit voorliggende voorzieningen zoals WW, NOW en de TOZO. Hoe eerder we starten met aanvullende inzet, hoe beter.

We zetten reeds in op het verhogen van de arbeidsparticipatie om zoveel mogelijk mensen naar werk te begeleiden en/of (tijdelijk) werk te laten behouden, arbeidsritme te laten op doen en te ondersteunen bij dit proces. We willen daarbij de ‘mismatch’ verminderen. Met dit budget kunnen we bestaande projecten intensiveren en uitbreiden, zoals Direct Werk , één team één taak (inrichten van een sluitende aanpak op scholing en werkgevers-benadering) en een aanpak op het voorkomen van doorvallen van klanten uit

de WW. Daarnaast zetten we in op kwetsbare doelgroepen zoals nieuwkomers (statushouders) en jongeren (aanpak Jeugdwerkloosheid). We zetten ook in op een traject richting school dat dicht tegen het onderwijs aan is georganiseerd (Vizier op school).

We willen ook andere manieren van dienstverlening inzetten om in combinatie met 'fysieke afspraken' op afstand digitaal onze klanten te bedienen via online dienstverlening en "Eerst werk 'online'".

Met de inzet van deze middelen laten we extra bestedingen voor het lokale re-integratiebeleid aansluiten op de regionale pijlers zodat communicatie, monitoring en projectondersteuning geborgd is. We stellen u voor om een bedrag van € 2.5 mln. te bestemmen voor bovenstaande doel.

**** Schuldhulpverlening***

De huidige coronaperiode geeft druk op de bestaanszekerheid omdat stabiele inkomensstromen wegvallen. We verwachten extra vragen op middellange en lange termijn voor schuldhulpverlening. Dit raakt zowel hoger opgeleiden, maar ook mensen in een kwetsbaardere situatie. Nieuwe doelgroepen als ex-ZZP-ers, werkende armen en jongeren kunnen worden geraakt. Al deze groepen hebben bestaanszekerheid nodig waarbij mensen eerder en sneller hulp kunnen vragen. Met de inzet van extra € 450.000 incidentele middelen vanuit het Rijk willen wij in gesprek met onze partners rondom schulden-preventie en vroegsignalering ook deze groepen zo goed mogelijk bereiken. De uitwerking hiervan nemen wij mee bij het armoede -en schuldenbeleid 2021 die u ter vaststelling wordt aangeboden. We stellen u dan voor om € 450.000,- hiervoor te bestemmen.

V: Flankerend beleid: het versterken van het ondernemersklimaat - A

Ondernemers worden geholpen met de compensatiepakketten van het Rijk om zelfstandig hun weg uit de crisis te helpen. We stellen voor de Leeuwarder ondernemers zoveel als mogelijk tegemoet te komen om hun onderneming binnen alle maatregelen te kunnen blijven voeren. Daar willen we aan bijdragen met een extra steun in rug. We doen dit door voor het collectief van ondernemers het lokale ondernemersklimaat te verbeteren zodat zij weer voldoende omzet kunnen genereren. We stellen u voor om deze tegemoet-komingen een omkeerbaar karakter mee te geven die we na de crisis eenvoudig kunnen beëindigen. We willen daarmee een context creëren waarmee deze ondernemingen weer omzet kunnen draaien en daarmee zelfstandig uit de crisis kunnen raken.

Naast financiële steunmaatregelen – al dan niet via het Rijk bekostigd – heeft de gemeente Leeuwarden meer maatregelen genomen om de pijn voor ondernemers te verzachten in 2020 en 2021. We noemen:

1. De gedragslijn waarbij betalingen aan ondernemers versneld worden afgedaan en direct worden voldaan;
2. Tijdelijke aanvullende beleidsregels privaatrechtelijke vorderingen gemeente Leeuwarden als gevolg van COVID-19 (d.d. 14 april 2020)
3. De regeling Tijdelijke Uitbreiding Terrassen in Leeuwarden voort te zetten tot 1 januari 2022 (burgemeestersbesluit, d.d. 9 maart 2021);
4. Ontheffing te verlenen voor precariobelasting voor terrassen en over 2020 de aanslagen te halveren, Raadsbesluit d.d. 1 juli 2020;

5. Beleidsregels tegemoetkoming subsidieontvangers als gevolg van COVID-19 2021 (d.d. 5 januari 2021, opvolger van die van 2020, d.d. 14 april 2020).

Daarnaast stellen we u enkele concrete besluiten voor ter effectuering van deze maatregelen, te weten:

1. Ontheffing van precariobelasting tot en met december 2021:
   Wij stellen u voor om, in afwijking van de precarioverordening, geen precario over terrassen te heffen over het jaar 2021. Als geen precario wordt geheven, betekent dit voor 2021 een inkomstenderving van € 200.000,-.
2. Het niet heffen van leges voor evenementen:
   Wij stellen u voor om geen leges te heffen over evenementen. Met de vaccinaties in het vooruitzicht en de experimenten die in Nederland plaatsvinden om het oude leven op te pakken, verwachten we dat in de zomer en het najaar enkele kleinschalige evenementen kunnen plaatsvinden. Om de evenementenbranche tegemoet te komen om hier adequate invulling aan te geven stellen we voor om voor het verlenen van evenementenvergunningen geen leges te heffen. Het gaat om een bedrag van € 60.000,- wat niet wordt geïnd.
3. Het toestaan van het verkopen van dranken en spijzen aan personen die niet op het terras een zitplaats hebben:
   We stellen u voor om de Algemene Plaatselijke Verordening op dit punt tijdelijk te versoepelen. Deze verruiming geldt expliciet onder de voorwaarde dat de verkochte spijzen en dranken niet alcoholisch zijn. Het biedt de horeca meer mogelijkheden tot het genereren van omzet binnen de maatregelen ter verdere verspreiding van het virus. Dit heeft geen financiële impact, maar vraagt wel uw besluit.

We stellen u voor om voor deze flankerende maatregelen een bedrag van € 500.000,- te bestemmen vanuit deze compensatiegelden. De kosten voor deze maatregelen komen ten laste van dit budget.

DOOR HET COLLEGE BESLOTEN OF NOG TE BESLUITEN

Hierna geven we aan welke besluiten het college zelfstandig kan nemen om deze aanvullende steun te verlenen.

V: Sociaaleconomische impulsen

U heeft reeds bij de Midterm Review besloten dat de gemeente, bij monde van het college, een bedrag van tweemaal € 500.000,- kan aanwenden voor Sociaaleconomische Impulsen. Het ligt daarom voor de hand om dit budget exclusief beschikbaar te houden voor het dekken van de kosten van de Sociaaleconomische Impulsen, waarbij ook nadrukkelijk wordt ingezet op het vinden van externe co-financiering. Al eerder zijn de middelen voor deze sociaaleconomische impulsen beschikbaar gesteld in de begroting. Wij informeren u bijgaand over welke impulsen we met behulp van deze budgetten in 2021 willen starten.
De maatregelen die nodig zijn om het virus in te dammen hebben grote invloed op ons dagelijks leven en zorgen tegelijkertijd ook voor ander gedrag en

acceptatie van nieuwe werkwijzen. Deze crisis biedt daardoor vreemd genoeg ook kansen. Vanuit de landelijke overheid zijn de regelingen veelal gericht op acute ondersteuning nu. Deze regelingen zijn niet eeuwigdurend. Daarom zullen we nu al Leeuwarder veerkracht moeten tonen in onze omgang met Covid-19 en wat er op ons afkomt nadat de regelingen afgebouwd worden.

Dit gaan we doen door economische impulsen af te geven die leiden tot synergie-effecten op sociaal vlak. De impulsen die we afgeven sluiten aan bij het huidige collegeprogramma: “bouwen aan een sociaal, vernieuwend en duurzaam Leeuwarden”. Dit zijn ook de lijnen die beschreven zijn in de position paper van de omgevingsvisie.

We hebben daarnaast nog een aantal afwegingen gemaakt. We hebben kritisch gekeken of de projecten op de korte termijn een urgent probleem, wat veroorzaakt wordt door Covid-19, oplossen of dat we op de middellange termijn een kansen kunnen benutten. Ook is gekeken of er cofinanciering mogelijk is van derden en of samenwerking met onze partners het project tot een nog groter succes kunnen maken.

Dit alles heeft geleid tot het vaststellen van een zevental economische impulsen. Momenteel wordt er in aanvulling op onderstaande impulsen actief cofinanciering gezocht voor een aantal andere impulsen. Wanneer deze cofinanciering gevonden wordt, kunnen we de slagkracht nog meer vergroten.

1 Leeuwarden binnenstad als place to be and buy door vergroening, kunst en cultuur (Bedrag: € 450.000,-)
Toelichting: Werken aan een vitale, toekomstbestendige en aantrekkelijke binnenstad door meer kunst, cultuur en vergroening
Impuls/Effect: Economische impuls met sociaal- en duurzaam effect (meer banen en vergroening)

2 Kwetsbare werknemers arbeidsfit houden en maken (€ 195.000,- /cofinanciering ter hoogte van € 175.000 van dit totaalbedrag)
Toelichting: Baankansen vergroten voor kwetsbare werknemers door hen arbeidsfit te houden en/of te maken
Impuls/Effect: Sociale impuls met economisch effect (goed personeel, inwoners hebben meer te besteden)

3 Meer Europese projecten door Friese projectenmachine (€ 100.000,-)
Toelichting: Ontwikkelen en verwerven van meer Europese projecten in Leeuwarden en Friesland voor het MKB, kennisinstellingen en overheden
Impuls/Effect: Economische impuls met sociaal en duurzaam effect (projecten voor brede welvaart en duurzaamheidthema’s)

4 Omscholen talent voor IT/digitaliserings-beroepen (€ 10.000,- per traject)
Toelichting: Mensen zonder werk omscholen met gegarandeerde baankans in groeiberoep IT. Betreft voorfinanciering per traject en een koppeling met BUIG
Impuls/Effect: Economische impuls met sociaal effect (banen voor mensen, arbeidspotentieel voor bedrijven)

5 Bedrijven bedrijfsfit en toekomstbestendig maken (€ 100.000,-)
Toelichting: Sterkere ketensamenwerking in de regio, het bedrijfsfit houden en het vergroten van kennis van ondernemers, waardoor er kwalitatief hoogwaardiger en bestendiger ondernemerschap ontstaat en behoud/mogelijke groei van werkgelegenheid
Impuls/Effect: Economische impuls wat bijdraagt aan duurzaamheid (o.a. circulair- en energieneutraal ondernemen, behoud en groei werkgelegenheid)

6 Acquisitie zakelijk toerisme en congressen (€ 35.000,-)
Toelichting: Acquisitie van zakelijk toerisme en corona-proof congressen wat voor meer bestedingen en werkgelegenheid zorgt
Impuls/Effect: Economische impuls met sociaal effect (meer baankansen voor laaggeschoolden)

7 1.000 woningen-plan binnenstad (€ 110.000,-)
Toelichting: 1000 woningen in de binnenstad toevoegen, herontwikkeling van bestaande panden tot woning faciliteren en stimuleren
Impuls/Effect: Economische impuls met sociaal effect (meer woningen, groter arbeidspotentieel)

Voor een volledige beschrijving van deze impulsen verwijzen we naar bijgevoegd document “Sociaaleconomische Impulsen Leeuwarden 2021” wat wij hebben vastgesteld.

VI: Flankerend beleid: versterking van het ondernemersklimaat - B
We hebben besloten om de mogelijkheden voor winkeliers te verruimen om buiten uitstallingen te hebben. Verder willen we gedurende 2021 aanvullende maatregelen treffen, waarbij we denken aan het eerder openstellen van de havenfaciliteiten en het verruimen van venstertijden voor bezorgen. Daarnaast stellen we enkele stimuleringsregelingen voor het creëren van een goede sfeer in de stad zodra de beperkingen weer (deels) worden opgeheven en we weer grotere groepen mensen in de binnenstad en in de dorpskernen kunnen verwelkomen. Daarin vallen ook maatregelen in de openbare ruimte zoals het aangeven van looproutes en bebording. Hiermee willen we ondernemers een extra steuntje in de rug geven om hun omzet binnen de dan geldende beperkingen weer als vanouds te kunnen draaien.

Ook willen we ondernemers beter wegwijs maken in alle regelingen en tegemoetkomingen. Bestaande kanalen van de gemeente worden hierin versterkt, zoals het Ondernemersloket. Ook zien we als gemeente mogelijkheden onze bemiddelende rol in de samenleving te vergroten, een bemiddelende rol te pakken in geschillen tussen ondernemers bij bijvoorbeeld huurverlaging als gevolg van de crisis of ondersteuning verlenen in het veranderen naar coronaproof ondernemen.

De kosten voor deze maatregelen komen, onder het voorbehoud van uw instemming hierop, ten laste van het eerder onder IV genoemde budget voor flankerende maatregelen.

D. CONCLUDEREND

Samengevat kunnen we de bestedingen in onderstaande overzicht vatten:

Compensatiepakketten 1,2,3		*14,971*
Begrotingswijziging 2020		*1,653*
Nog te besteden		**13,318**
Arbeidsmarktregio dienstverlening (dwingend karakter)	2,100	
Schuldhulpverlening (dwingend karakter)	0,450	
Verkiezingen (dwingend karakter)	0,158	
		2,708
		10,610
Zorg (regionale verantwoordelijkheid)	3,000	
Re-intgratie lokaal	2,500	
Compensatiepakket Cultuur	2,000	
Regeling Noodfonds	1,000	
Flankerend beleid private sector MKB	0,500	
		9,000
Onbekende gevolgen coronacrisis		*1,610*
Totaal		**0**

Toelichting
Er resteert dus € 1.610.000,- in de stelpost voor coronagevolgen, die achter de hand wordt gehouden voor de overige onbekende gevolgen van de coronacrisis. Deze kan eventueel moeten worden aangewend om verbonden partijen van de gemeente extra steun te verlenen. Deze partijen kunnen geen beroep op het in dit voorstel beschreven Noodfonds doen. Ook wordt dit budget aangewend voor de extra kosten voor openbare orde en veiligheid waarvan we nu nog niet goed kunnen inschatten met welk bedrag dat gepaard gaat en de mogelijke extra kosten om de gemeentelijke bedrijfsvoering en dienstverlening coronaproof te houden.

E. SLOTOPMERKINGEN

De samenleving vraagt nu op verschillende plekken snel handelen van de gemeente. Sommige instellingen hebben het nu al zwaar en we sluiten niet uit dat we vooruitlopend op het formeel instellen van regelingen deze instellingen tegemoet moeten komen met een steunmaatregel. Daarom zullen bij een positief besluit van uw zijde deze maatregelen meteen worden ingezet, zodat zij direct effect hebben in de samenleving en de scherpste randen van de coronacrisis wegnemen. In sommige gevallen zullen we vooruitlopend op uw besluitvorming moeten handelen.

Reikwijdte van dit voorstel: bestaande middelen
In dit voorstel zijn enkel de compensatiepakketten opgenomen waar we op dit moment over beschikken in onze begroting. Dat neemt niet weg dat het Rijk inmiddels wel enkele aanvullende compensatiepakketten heeft aangekondigd. We noemen hier de middelen van het Rijk voor de ondersteuning van jongeren en de mentale gezondheid van kwetsbare groepen. Hiervoor zijn we gestart met de voorbereiding van een plan. Daarnaast verwachten we met de meicirculaire ook middelen voor onder andere gezondheidsmaatregelen (leefstijl). Ook verwachten we in de loop van dit jaar steunpakketten van het Rijk voor afvalinzameling, zwembaden en ijsbanen. De besteding van deze middelen zal, na ontvangst ervan, opnieuw door uw raad worden besloten. Te zijner tijd ontvangt u van ons hiervoor een voorstel.

Aandachtspunt: ontwikkelingen bijbenen
Deze crisis kent een grillig karakter en de rijksoverheid en ook gemeenten hebben het afgelopen jaar geregeld hun verwachtingen en aanpak moeten bijstellen. De gepresenteerd aanpak in dit raadsvoorstel is dan ook sterk afhankelijk van een gelijkblijvend speelveld. We verwachten op basis van de huidige situatie en ontwikkelingen een zeker bestendige situatie waarin deze aanpak overeind kan blijven. Het ziet primair op het jaar 2021. Mocht een aanpak voor een langere duur nodig zijn, zullen wij u in de loop van dit jaar aanvullende voorstellen voorleggen. Hetzelfde geldt overigens bij majeure wijzigingen in de loop van dit jaar die tot bijstelling van deze aanpak vragen.

Ondertussen houden we de ontwikkelingen in de gaten en anticiperen we op blijvende veranderingen die actie van de gemeente vragen. Dat kan er toe leiden dat we niet enkel tijdelijke maatregelen moeten treffen, maar ook voor de (middel)lange termijn permanente beleidswijzigingen zullen moeten treffen.

Vervolgacties op hoofdlijnen
Met het vrijgeven van de middelen, kan een aantal activiteiten worden gestart. Voor de korte termijn hebben we deze in dit voorstel benoemd, te weten het instellen van een Noodfonds en het starten van enkele sociaal-economische impulsen. We zullen daarom via verschillende kanalen kenbaar maken dat we deze activiteiten opstarten. Inwoners en bedrijven worden uitgenodigd om een aanvraag in te dienen bij het Noodfonds, of mee te helpen aan het geven van een impuls aan de gemeente binnen hun mogelijkheden. Naast deze korte termijnactiviteiten zullen enkele plannen voor een impuls in de arbeidsmarkt en in de zorg worden opgesteld. Deze zullen voor de zomer door het college worden vastgesteld.

Monitoring
De voorgestelde bestedingen zullen na uw vaststelling ervan op apart zichtbare plekken in de begroting worden opgenomen, zodat we de besteding ervan kunnen blijven monitoren. U wordt via de regulier P&C-cyclus op de hoogte gesteld van de stand van zaken en resultaten.

Voor het overige zullen wij u op de hoogte blijven houden van de stand van zaken en de ontwikkelingen.

Leeuwarden, 30 maart 2021,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*